

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de
Bogdan-Alexandru Stănescu.

Ernest Hemingway, *For Whom the Bell Tolls*

Copyright © Hemingway Foreign Rights Trust

© 2008, 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba
română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © Paolo_frangiolli/Dreamstime.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1, sector 4, 040031,

O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

HEMINGWAY, ERNEST

Pentru cine bat clopotele / Ernest Hemingway;

trad. și note de Ionuț Chiva. – Iași: Polirom, 2014

ISBN: 978-973-46-1105-8

I. Chiva, Ionuț (trad.)

821.111(73)-311.6=135.1

94(460)19361939(0:82-31)

Printed in ROMANIA

ERNEST HEMINGWAY

PENTRU CINE BAT CLOPOTELE

Traducere din limba engleză
și note de Ionuț Chiva

POLIROM
2014

Maria îi aduse un burduf și-l așeză pe podeaua de pământ.

— Uite, stai cu picioarele pe ăsta pînă ți se usucă pantofii.

Burduful abia ce fusese uscat și nu fusese tăbăcit și, cum stătea cu picioarele pe el, Robert îl simțea trosnind ca un pergament.

Focul începuse să scoată fum și Pilar îi strigă Mariei:

— Întețește focul ăla, femeie bună de nimic! Nu sîntem într-o afumătoare.

— Întețește-l tu, răspuse Maria. Eu caut sticla aia pe care a lăsat-o El Sordo.

— E în spatele rucsacurilor. Chiar tre' să te-ngrijești de el ca de un copil de țîță?

— Nu. Ca de un bărbat căruia i-e frig și care e ud. Ca de un bărbat care tocmai s-a întors acasă. Uite-o.

I-o aduse lui Robert:

— E tot sticla aia de după-amiază. S-ar putea face o lampă frumoasă din ea. Să vezi ce lampă o să facem din ea cînd o s-avem din nou curent electric, spuse ea privind sticla cu admirație. Cum vrei să bei asta, Roberto?

— Credeam c-o să-mi zici *Inglés*.

— Cînd sînt și alții de față îți zic Roberto, șopti fata înroșindu-se. Zi, Roberto, cum să ți-o fac?

— Roberto, spuse Pablo cu o voce îngroșată dînd din cap către Robert. Cum vrei să-ți faci băutura, Don Roberto?

— Vrei și tu? îl întrebă Robert.

Pablo dădu din cap:

— Eu mă-mbăt cu vin, spuse apoi plin de demnitate.

— Atunci Bachus să te aibă-n pază, îi răspuse Robert în spaniolă.

— Cine-i Bachus ăsta?

— Un camarad de-al tău.

— N-am auzit în viața mea de el. Nu-i de prin munții ăștia.

— Dă-i o ceașcă lui Anselmo, îi spuse Robert Mariei. El chiar că-i înghețat.

Tocmai își trăgea ciorapii uscați, iar whisky-ul cu apă avea un gust curat și începea să-l încălzească ușor. Da' nu se încolăcește prin tine ca absintul, se gândi Robert. Nimic nu se compară cu absintul.

Cine s-ar fi gândit că ăștia au whisky aici, se gândi apoi. Însă tocmai când credeai că s-a terminat, cel mai probabil loc din toată Spania în care ai mai fi putut găsi e La Granja. Gîndește-te doar cum Sordo a luat o sticlă pentru musafirul cu dinamita și pe urmă n-a uitat s-o aducă jos și s-o lase acolo. Nu era vorba de a ști cum să se poarte doar. Politicos ar fi fost să scoată sticla și să bea un pahar, ceva mai formal. Așa ar fi făcut francezii, după care ar fi păstrat ce rămînea pentru altă ocazie. Nu, această atenție de a te gândi că musafirului i-ar plăcea și atunci să i-o aduci ca să se bucure de ea, asta cînd tu însuși ești băgat în ceva și ai avea toate motivele să nu te gîndești la altceva decît la tine și la problema pe care o ai de rezolvat – ei, asta era ceva pur spaniol. Caracteristic unui anumit fel de spanioli. Unul din motivele pentru care-i iubești pe acești oameni e că se gîndesc să aducă whisky-ul. Nu te-apuca acum să-i idealizezi. Sînt tot atîtea feluri de spanioli cîte feluri de americani există. Și totuși, să aducă băutura, asta era ceva chiar foarte frumos.

— Îți place? îl întrebă apoi pe Anselmo.

Bătrînul stătea lîngă foc cu un zîmbet întipărit pe față, ținîndu-și ceașca în mîinile mari. Dădu din cap.

— Nu-ți place? se miră Robert.

— Copila asta a pus apă-n el.

— L-am făcut exact la fel ca pe-al lui Roberto. Mata ești un tip mai special? zise Maria.

— Nu. N-am nimic special. Doar că-mi place să-l simt cum arde cînd se duce pe gît.

— Dă-mi mie ceașca aia, spuse Robert și toarnă-i lui una care să-l ardă.

Goli ceașca lui Anselmo în a sa și apoi i-o dădu înapoi fetei, care turnă cu grijă din sticlă.

— Ah, făcu Anselmo luînd ceaşca şi dînd-o peste cap.

Apoi se uită la Maria, care rămăsese-n picioare, cu sticla-n mîină, şi-i făcu cu ochiul. Ambii ochi începuseră să-i lăcrimeze :

— Ei, asta, spuse el. Asta, şi-şi linse buzele. *Asta* goneşte viermele care ne roade.

— Roberto, spuse Maria venind lîngă el cu sticla-n mîină. Vrei să mînînci?

— E gata mîncarea?

— Da, cînd vrei tu.

— Ceilalţi au mîncat?

— Da, toţi, în afară de tine, de Anselmo şi de Fernando.

— Păi atunci hai să mîncăm. Şi tu ai mîncat?

— Eu mînînc mai încolo cu Pilar.

— Mînîncă acum, cu noi.

— Nu. Nu se face.

— Hai să mînînci. La mine-n ţară un bărbat nu mînîncă înaintea femeii lui.

— Aşa o fi în ţara ta. Aici e mai bine să mînînci după.

— Mînîncă cu el, spuse Pablo ridicîndu-şi privirile de pe masă. Mînîncă cu el. Bea cu el. Culcă-te cu el. Fă cum se face în ţara lui.

— Te-ai îmbătat? îl întrebă Robert ridicîndu-se-n picioare în faţa lui.

Bărbatul neras şi murdar îl privi cu veselie:

— Da. Da', *Inglés*, unde-i ţara asta a ta, în care bărbaţii mînîncă cu femeile?

— În *Estados Unidos*, în statul Montana.

— Asta-i ţara aia, în care bărbaţii poartă fuste, ca femeile?

— Nu. Aia-i Scoţia.

— Da, auzi? *Inglés*, cînd vă puneţi fustele alea...

— Eu nu port fuste.

— Cînd vă puneţi fustele alea, insistă Pablo, ce purtaţi pe sub ele?

— Nu ştiu ce poartă scoţienii. M-am întrebat şi eu asta.

— Lasă-i pe *Escoceses*. Cui îi pasă de *Escoceses*? Cui îi pasă de unii care un nume așa de ciudat? Mie nu. Nu-mi pasă. De tine zic, *Inglés*. De tine. Ce porți sub fustă când ești în țara ta?

— Ți-am zis de două ori că nu purtăm fuste. Nici la beție, nici în glumă.

— Dar vreau să zic, pe sub fuste, nu se lasă Pablo. Din moment ce știe toată lumea că purtați fuste. Chiar și soldații. Am văzut eu niște poze și i-am mai văzut și la Circul Price. *Inglés*, ce purtați pe sub fuste?

— *Los cojones*, răspunse Robert.

Anselmo începu să rîdă și odată cu el izbucniră-n rîs toți cei care erau atenți. Toți, în afară de Fernando. Găsea jignitor acel cuvînt vulgar rostit de față cu femeile.

— Ei, cum e și normal, spuse Pablo. Da' eu zic că dacă ați avea *cojones* ca lumea n-ați purta fuste.

— *Inglés*, spuse bărbatu' cu fața teșită și cu nasul rupt, căruia i se spunea Primitivo, lasă-l că ăsta iar o ia de la capăt. E beat. Spune-mi, ce creșteți în țara ta?

— Vite și oi. Și multe grîne și fasole. Și multă sfeclă de zahăr.

Cei trei se așezaseră la masă și ceilalți, în afară de Pablo care stătea singur în fața unui urcior cu vin, se apropiaseră de ei. Li se aduse aceeași tocană care fusese și cu o zi înainte și Robert o mîncă înfometat.

— Aveți munți la voi în țară. După numele ăla sigur trebuie să fie și ceva munți, făcu Primitivo conversație pe un ton *politicos*.

Era jenat de beția lui Pablo.

— Da, sînt mulți munți și-s foarte înalți.

— Și locuri de pășune bune?

— Excelente. Vara sînt locuri înalte, în păduri controlate de guvern. Și toamna vitele-s aduse la pășunile mai joase.

— Și pămîntul e al țăranilor?

— Cele mai multe pămînturi sînt deținute de fermieri. La început erau deținute de stat și dacă te așezai pe ele

și-ți declarai intenția de a le cultiva și îmbunătăți și se puteau da o sută cincizeci de acri.

— Explică-mi cum se făcea asta, zise Agustín. E o reformă agrară care chiar înseamnă ceva.

Robert le explică. Nu se gândise niciodată la asta ca la o reformă agrară.

— Magnific, făcu Primitivo. Atunci, aveți comunism în țara voastră?

— Nu totul se face sub conducerea republicii.

— Mie, spuse Agustín, mi se pare că într-o republică se poate face totul. Nu văd necesitatea nici unei alte forme de guvernământ.

— N-aveți mari moșieri? întrebă Andrés.

— Ba da, mulți.

— Asta înseamnă că există și abuzuri.

— Clar. Sînt multe abuzuri.

— Da' o să terminați cu ele?

— Încercăm din ce în ce mai tare. Însă sînt multe.

— Da' nu-s proprietăți mari care trebuie divizate?

— Ba da, însă unii cred că asta se poate face prin impozite.

— Cum așa?

Ștergînd restul de tocană din vas cu o bucată de pîine, Robert le explică cum funcționează impozitele pe venit și pe moșteniri.

— Însă marile proprietăți rămîn întregi, le spuse. Și mai sînt niște impozite pe pămînt.

— Dar sînt convins că marii proprietari și bogații se vor revolta împotriva unor astfel de impozite, spuse Primitivo. Mi se par niște impozite foarte revoluționare. Cînd o să se vadă amenințați o să se revolte împotriva guvernului, exact cum au făcut aici fasciștii.

— S-ar putea.

— Și atunci o să fiți nevoiți să duceți în țara ta aceeași luptă pe care o ducem noi aici.

— Da, va trebui să luptăm.

— Da' la tine-n țară nu-s mulți fasciști?

— Sînt o grămadă care nu-și dau seama că-s fasciști, dar o să-și dea ei seama la timpul potrivit.

— Și nu i-ați putea distruge pînă să se revolte?

— Nu. Nu putem face asta. Ce putem face, însă, este să-i educăm pe oameni, astfel încît să se teamă de fascism, să-l recunoască atunci cînd își face apariția și să lupte împotriva lui.

— Știi unde nu-i nici urmă de fascist? întrebă Andrés.

— Unde?

— În orașul lui Pablo, spuse Andrés rînjind.

— Știi ce-au făcut în orașelul ăla? întrebă Primitivo.

— Da, am auzit.

— Pilar ți-a povestit?

— Da.

— Femeia aia n-avea cum să-ți povestească tot, rosti Pablo cu greutate. Ea n-a văzut cum s-a terminat totu' pentru că se uita pe fereastră de pe un scaun și a căzut cu el.

— Păi atunci spune-i tu ce s-a întîmplat, spuse Pilar. Dacă tot nu știi toată povestea, spune-o tu.

— Neee, n-am povestit-o niciodată.

— Nu, zise Pilar. Și nici n-o s-o spui vreodată. Și ți-ai dori să nu se fi întîmplat nimic.

— Ba nu. Nu-i adevărat. Și dacă toți i-ar fi omorît pe fasciști, așa cum am făcut eu, n-am mai fi fost în războiul ăsta acum. Da' aș fi dorit să se-ntîmple altfel, nu așa cum a fost.

— Ce-s vorbele astea? făcu Primitivo. Ți-ai schimbat opiniile politice?

— Nu. Da' a fost ceva sălbatic. Eram foarte sălbatic pe-atunci.

— Și acum ești beat, zise Pilar.

— Da, cu permisiunea ta.

— Îmi plăceai mai mult cînd erai sălbatic, spuse femeia. Cel mai tîmpit din lume e un bețiv. Hoțul, atunci cînd nu fură, e ca orice alt om. Speculantul nu-și face treaba acasă. Criminalul se poate spăla pe mîini cînd ajunge-n